

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Maros-Torda, Torda-Aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű újsága.

Előfizetési díj: egész évre 10 K, fél évre 5 K,
negyed évre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetési
díj szerinti és szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-
lakarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489.sz.

A király manifestuma.

Ő Felsége a király a következő legfelsőbb kéziratot intézte Tisza István gróf miniszterelnökhöz:

Indittatva éreztem Magamat Házam és a külügyek miniszterét megbízni, hogy a Monarkia és Szerbia közötti hadiállapot beáll-
tát a szerb kir. kormánynak hozza tudomására.

A megpróbáltatás eme nehéz órájában szükségét érzem annak, hogy szeretett népeimhez forduljak.

Megbizom ennél fogva Önt, hogy a mellékelt manifestum kihirdetése iránt intézkedjék.

Kelt Bad Ischlben, 1914 július 28-án.

Ferencz József s. k.

Tisza István gr. s. k.

A manifestum, a melyet a hivatalos lap szerdai száma közölt, a következőképen hangzik:

Népeimhez!

Leghőbb vágyam volt, hogy az Isten kegyelméből még hátralévő éveimet a béke műveinek szentelhessem és népeimet a háború áldozataitól és terheitől megóvhassam.

A Gondviselés másként határozott.

Egy gyűlölettel telt ellenség üzenetel kényszerítene, hogy a béke hosszú esztendei után kardot ragadjak monarkiám becsületének védelmére, tekintélyének és hatalmi állásának megóvására és területi épségének biztosítására.

A szerb királyság, a melyet állami létének első kezdetétől fogva egészen a legújabb időkig úgy elődeim, mint én is támogatásban és segítségben részesítettünk, gyorsan fejlődő hálátlansággal már évekket ezelőtt az Ausztria és Magyarország ellen való ellenségeskedés útjára lépett.

Az a rendelkezésem, a mellyel Boszniában és Hercegovinában teljesített három évtizedes áldásos békemunka után ezekre az országokra kiterjesztettem uralkodói jogaimat, Szerbiában a féktelen szenvedelem és elkeseredett gyűlölet kitörésével fogadtatott, holott ez ország jogait semmi tekintetben nem sértette. Kormányom akkor az erősebbnek szép jogával élve, a végletekig vitte elnézését és engedékenységet, csak csapatainak a békelétszáma leszállítását és azt az ígéretet kívánta Szerbiától, hogy a jövőben a béke és a barátság útján fog járni.

A midőn két évvel ezelőtt a török birodalommal állt barcban Szerbia, kormányom ugyancsak a mérséklet szellemétől vezettetve, a monarkia legfontosabb életfőtételeinek megóvására szorítkozott. Első sorban ennek a magatartásnak köszönhetette Szerbia a háború céljainak elérését.

Nem teljesült az a reménység, hogy a szerb királyság méltányolni fogja kormányomnak hosszú türelését és békeszeretét és be fogja szavát váltani.

Mindig magasabb hullámokat vet az Ellenem és Házam ellen érzett gyűlölet. Mindig leplezetlenebbül lép előtérbe: az a törekvés, a mely Ausztria és Magyarországgal elválaszthatatlanul egybetartozó területek elszakítására irányul.

A határon bűnös áramlat csap át, a mely a monarkia délkeleti részén az állami rend alapjainak megingatására, a népnek, a melyről olyan atyai szeretettel gondoskodom, az uralkodóház és a háza iránti hűség-től való eltántorítására és a felnövő ifjúság félrevezetésére s az örület és a hazaárulás bűnös tetteire való fölizgatására irányul. Gyilkos merényleteknek egész sorozata s egy tervszerűen szőtt és keresztülvitt összeesküvés, melynek borzasztó sikere szíven talált Engemet és hű népeimet: ime, ezek messzelátható véres nyomai a Szerbiából munkába vett és vezetett titkos üzemeknek.

Ezt a türehtetlen aknamunkát meg kell állítani, Szerbia ezen folytonos

kihívásainak véget kell vetni, ha sértetlenül fönn akarjuk tartani monarkiám méltóságát és becsületét, ha a folytonos megrázkódtatásoktól meg akarjuk óvni annak állami, gazdasági és katonai fejlődését.

Hiába tett kormányom még egy utolsó kísérletet, hogy békés eszközökkel érje el ezt a célt s komoly figyelmeztetéssel megfordulásra bírja Szerbiát.

Szerbia visszautasította kormányomnak mérsékelt és igazságos kívánságait és megtagadta azon kötelességei teljesítését, a melyek népek és államok békés együttélésének természetes és szükséges alapjai.

Fegyveres erővel kell tehát államaim számára a belső nyugalom és az állandó külső béke nélkülözhetetlen biztosítékait megszerezni.

Ebben a komoly órában tudatában vagyok elhatározásom egész horderejének s a Mindenható előtti felelősségnek.

Mindent megfontoltam és meg gondoltam.

Nyugodt lelkiismerettel lépek a kötelesség útjára.

Bizom népeimben, a kik minden viharban hiven és egyesülten sereglettek mindig trónom köré s hazájuk becsületéért, nagyságáért és hatalmáért a legsúlyosabb áldozatokra is mindig készen állottak.

Bizom Ausztriának és Magyarországnak önfeláldozó lelkesültséggel telt vitéz hadseregében. És bizom a

Mindenhatóban, hogy fegyvereimnek adja a győzelmet.

Helt Bad Ischlben, 1914. július hó 28. án.

Ferencz József s. k.

Tisza István gr. s. k.

HADÜZENET.

A hivatalos Budapesti Közlöny július 28-án délután négy órakor megjelent külön kiadása a következő állami okmányt közli:

Hadüzenet.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1914. évi július hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározása alapján a mai napon a szerb királyi kormányhoz francia nyelven üzenetet intézett, mely magyar fordításban következőképpen szól:

„Mivel a szerb királyi kormány ama jegyzékre, mely részére Ausztria és Magyarország belgrádi követe által 1914. évi július hó 23-án átadatott, kielégítő választ nem adott, a császári és királyi kormány kénytelen maga gondoskodni jogainak és érdekeinek védelméről és ezen célból a fegyverek erejéhez fordulni, Ausztria és Magyarország ennél fogva a jelen pillanattól kezdve Szerbiával szemben hadi állapotban levőnek tekinti magát.

Ausztria és Magyarország külügy-minisztere:

Berchtold gróf s. k.

A kormány kiáltványa.

A magyar királyi kormány a háborús bonyodalmak küszöbén kiáltványt intéz a nemzethez. A kiáltvány, amelyet a belügyminisztérium az ország összes közseégeinek hétfőn küldött szét, szövegeiben itt következik:

Szerbia a Monarchiának higgadt, megfontolt, jogos követeléseire mozgósítással válaszolt. Háborús bonyodalmak küszöbén állunk. Meg fogjuk mutatni, hogy csalódtak azok, akik vakmerő elbizakodottságukban azt hitték, hogy bátran sértgethetnek bennünket. Meg fogjuk mutatni, hogy fenyegetett érdekeinkért és becsületünkért habozás nélkül latba vejjük a nemzetnek és dicső hadseregünknek kipróbált erejét.

Olyan idők következnek reánk, amelyekben az egész magyar nemzet áldozatkész honszerelmére és őseitől öröklött férfias erényeire van szükség. A történelem mérlegére helyeztetünk. Most kell megmutatni, hogy ennek az országnak minden polgára utolsó csepp vérével kész a haza oltárára áldozni s hogy a nemzet hazaszeretete, hűsége, kitartása, elszántsága győzelmesen kerül ki a válsá-

gos események tűzpróbájából. Mindenkinek helyt kell állnia.

A kormány megtesz mindent az ország rendjének, nyugalmanak, a hazához hű polgárok élet- és vagyonbiztonságának oltalmára. A bizalom és a megnyugtató szavával fordul fűj és vallásfelekezeti különbség nélkül mindenkihez. Támaszt nyújt mindenkinek és segítséget vár mindenkitől. Segítséget az ország nem magyarajku polgáraitól is.

Az államnak minden körülmények között lesz annyi ereje, hogy összemorzsolja azokat, akik — bűnös izgalók szavára hallgatva, — vélenének az állampolgári hűség kötelességei ellen. Csirájában fog elfojtani minden rendzavarást. De nagyon szomorú volna, ha ilyen kényszerrendszabályokra kerülne a sor. Szomorú, mert megbélyegezné, pellengérre állítaná azokat, akik a haza iránti hűségől eltántorodnak, gyökerében támadná meg az irántuk érzett szeretet és bizalom áldást hozó érzéseit és hosszú időre tenné tönkre annak a nemzetiségnek sorsát és jövőjét, amely a válság napjaiban az igaz utról eltévelyednék.

csak vissza vissza tért gondolatom a mi másik szent földünkre, amelyen ma még a mi csizmánk kopog, de ha így mennek a dolgok, századok múltán talán annak is csak a nyomait mutogatják a kíváncsi foreignernek és bocskorok totyogása lesz urrá helyette...

A Jordán völgyében járunk. 200-400 méternyire a tenger színe alatt, kétoldalt sivár, élettelen kőhegyek által elzárva, a felgyülemelő napmeleg a legbujább életet, növényzetet teremti itt; az arabs fellah májusban learatja búzáját, a vadász egy óra alatt annyi vadgambot lő, hogy egész nap abból élhet, a halász nem hiába veti ki hálóját a rohanó Jordánba és vadul nyargalászó meztelen fellah gyermek közé csilingelő fényes hintókon vágatnak az angol turisták Jericho főterén.

A Jordán torkolatától északnyugotra Jeruzsálem felé van „En Nebi kusa” azaz Mózes sirja. Maguk a zsidók ugyan nem hiszik, hogy ott volna, s a történeti kutatás is a Jordán tulsó, keleti oldalán keresi a nagy próféta földi maradványait, azonban a palástinai mohamedánok szentül hisznek benne, hogy Mózes

A bizalom, a szeretet, de egyúttal a komoly intelem szavával fordulunk a haza minden polgárához. Mindenekfölött azokhoz, akiket állásuk vagy személyes befolyásuk polgártársaik természetes vezetőivé avat.

A cselekvés órája ütött. Egy szebb, jobb, boldogabb jövő alapjait vehetik meg az áldozatkész hazafiúi hűség eselekedetei.

A magyar királyi kormány.

Rendeletek.

a) az utlevélkiadásról:

5470. sz. a. felhatalmazza a belügyminisztert, hogy Baranya, Bács-Bodrog, Torontál, Temes, Karassó Szörény, Hunyad, Szeben, Fogaras, Brassó, Háromszék, Nagy-Küküllő, Alsó-Fehér, Kis-Küküllő, Udvarhely, Csik, Maros-Torda, Torda-Aranyos, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Szilágy vármegyék és Pécs, Zombor, Baja, Szabadka, Ujvidék, Pancsova, Temesvár, Versec, Kolozsvár, Marosvásárhely, tj. városok területén, továbbá Fiume város és kerülete területén a törvényhatósági és községi szabályrendeletek rendőri természetű rendelkezéseinek hatályát felfüggeszthesse és helyükbe saját rendelkezéseit léptethesse életbe.

5471. sz. a. elrendeli, hogy a fegyveres erő kötelékébe tartozó és tényleges szolgálatban nem álló személyek részére utlevél további rendelkezésig nem állítható ki. E tilalom alól a belügyminiszter, Horvát-

Szlavonországokban a bán, egyes esetekben a m. kir. honvédelmi miniszterrel egyetértőleg kivételeket állapíthat meg.

5172. sz. a. a Szerbiával szemben fennálló utlevélkötelezettséget az 1903. évi VI. t.-c. §-ában nyert felhatalmazás alapján Montenegróval szemben is elrendeli.

5473. sz. a. az utlevélkiállítás jogát Baranya, Bács-Bodrog, Torontál, Temes, Karassó-Szörény, Hunyad, Szeben, Fogaras, Brassó, Háromszék, Nagy-Küküllő, Alsó-Fehér, Kis-Küküllő, Udvarhely, Csik, Maros-Torda, Torda-Aranyos, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Szilágy vármegyék és Pécs, Zombor, Baja, Szabadka, Ujvidék, Pancsova, Temesvár, Versec, Kolozsvár, Marosvásárhely, tj. városok területén, — Fiume város és kerülete területén, végül Horvát-Szlavonországok területén, továbbá rendelkezésig a belügyminiszternek, illetőleg a bánnak hatáskörébe utalja,

5474. sz. a. a m. kir. minisztérium a véderőről szóló 1912: XXX. t.-c. 62. §-ának 6. bekezdésében megjelölt férfi személyeknek (17. életévétől a védkötelezettség lejártáig) a magyar szent korona országainak egész területéről egy évre általában megtiltja.

b) bejelentési kötelezettségről:

5475. sz. a. a m. kir. minisztérium a bejelentési kötelezettséget Pécs, Zombor, Baja, Szabadka, Ujvidék, Temesvár, Versec, Kolozsvár, Marosvásárhely, tj. városokban és Fiume városban, továbbá Baranya, Bács-Bodrog, Torontál, Temes, Karassó Szörény, Hunyad, Szeben, Fogaras, Brassó, Háromszék, Nagy-Küküllő, Udvarhely, Csik, Maros-Torda, Torda-Aranyos, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Szilágy vármegyék és Pécs, Zombor, Baja, Szabadka, Ujvidék, Pancsova, Temesvár, Versec, Kolozsvár, Marosvásárhely, tj. városok területén, továbbá Fiume város és kerülete területén, végül Horvát-Szlavonországok területén, továbbá rendelkezésig a belügyminiszternek, illetőleg a bánnak hatáskörébe utalja,

Dél felé járt már az idő s mi még mindig kerestük játszi délibábunkat: Nebi Musát. Néha látni véltük, de már csak úgy elmosódva, mert az erősen tűző napon az előttünk levő hegyek mind egy vakító fehérségbe egyesültek. Leirhatatlan volt a hőség, az utat teljesen eltévesztettük s csak úgy találmra kuszunk fel, hol egyik, hol a másik hegyre, hogy talán mégis eljutunk a kápolnához, ahova most már nem a turista kíváncsiság, hanem a napszúrás veszedelme hajszolt bennünket. A kápolna, a hűs, árnyékot adó kápolna, az lett volna most már az egyedüli hely, ahova lepihenhettünk volna a napszúrás veszedelme nélkül. Bárhova feküdjünk le árnyék nélkül, ott a nap gyilkos tűzében: végünk van.

Társam vizet kért tőlem s mikor megtudta, hogy én még hamarabb végeztem a magam vízkészletével, sirva fakadt és keserű szemrehányásokat tett nekem, amiért erre az, utra csábítottam.

Foly. köv.

Utban Mózes sirja felé.

Magyar tizparancsolat.

Írta: Uér György.

A Szent föld: Palästina és Syria a mystikumok földje. Népek, nemzetek évezredes temetője, amelyben azonban a modern nemzetek joggal sejtik az ígért földjét: a mohamedán törökök uralta Szent földet möhön figyeli, tanulmányozza az angol, az orosz, a francia, német, olasz, — hogy majdan ha üt az óra, az európai háboru órája, vagy török maradjon az, vagy pedig az ő kezébe kerüljön. Mindezeket felül pedig a cionista zsidók csendes gyűjtéssel és telepítési akcióval remélik ott az új Zsidóországot megteremteni.

Ki ne vágyakoznék oda, s aki ott járt, hogyne emlékezne vissza sokszor reája.

Oda is elvetett a sors évekket el-előtt s ahol az Isten fia járt faluról-falurn lelke küzdelmei által hajtva s ahol ma lábnyomát mutogatják a jámbor zarándokoknak, ott a keleti népek nyüzsgő tömkelegében is

Udvarhely, Alsó Fehér, Kis-Küküllő, Udvarhely, Csik, Maros-Torda, Torda-Aranyos, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Szilágy vármegyék területén fekvő összes községekben az ezekhez helyeken magyar állampolgárokat is kiterjeszti.

5112. sz. a. a belügyminiszter rendeletileg szabályozza és pedig olyképpen, hogy az említett városokban és községekben köteles minden szállásadó vagy megbízottja bejelenteni minden külföldi vagy belföldi egyént, aki nála bármily rövid időre megszáll akár ingyen, akár ellenérték fejében, állandóan vagy ideiglenesen, bérliként vagy rokonság, szolgálai vagy munkaviszony címén, avagy bármilyen más címen részesül szállásban. A zárdák, nevelő- és egyéb intézetek előljáról az intézetek lakói szempontjából szintén szállásadónak tekintetnek, a bejelentési kötelezettség az érkezésre és a távozásra egyaránt kiterjed. Be kell jelenteni azokat is, akik az 1. §-ban említett miniszteri rendelet hatályba lépte előtt érkeztek, de község (város) területén 3 hónapnál rövidebb idő óta tartózkodnak.

c) a gyülekezési és fegyvertartási jog korlátozásáról.

A kivételes állapotokra való tekintettel a m. kir. miniszterium Ung, Bereg, Ugocsa, Máramaros, Baranya, Bácsbodrog, Torontál, Temes, Krassó Szörény, Hurvud, Szeben, Fogaras, Brassó Háromszék, Nagy-Küküllő, Alsó-Fehér, Kis-Küküllő, Udvarhely, Csik, Maros-Torda, Torda-Aranyos, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Szilágy vármegyék és Pécs, Zombor, Baja, Szabadka, Újvidék, Pancsova, Temesvár, Versec, Kolozsvár, Marosvásárhely, t. városok területére, továbbá Fiume város és kerületére, kiterjedő hatállyal az egyesületi és gyülekezési jog korlátozására, vonatkozólag két rendeletet bocsátott ki, melynek főbb intézkedései a következők:

Az egyik rendelet az egyesületi jog korlátozásáról intézkedik s tovább intézkedésig teljesen eltilja az egyesületek vagy fióke-yesületek alakítását. A már fennálló egyesületekre felügyeletet gyakorol, s indokolt esetekben egyes egyesületek működésének felfüggesztésére javaslatot tesz a belügyminiszterhez. Ez utóbbit a katonai területi parancsnokságok is kezdeményezhetik, míg a felfüggesztést állgós szükség esetében a törvényhatóság első tisztviselője vagy a kormánybiztos is végezheti. A működésüktől felfüggesztett egyesületek semmiféle tevékenységet nem fejthetnek ki. A tilalomnak a rendőrhatalommal is érvényt szerezhet s ezért közeget bármikor megjelenhetnek az egyesületi helyiségekben.

A másik rendelet a gyülekezési jog korlátozására vonatkozik s e szerint a politikai jellegű népgyűlések,

felvonulások, körmenetek stb. megtartása további intézkedésig tilos s azok kar-atalommal is megakadályozandók. A közigazgatási hatóság gyűléseinek kivételével minden egyéb gyűlés (az egyházak is), valamint magánhelyiségbe való összejövetel és gyülekezés csakis a rendőrhatalom előzetes engedélye alapján tartható meg. A rendőrhatalomnak joga van az engedélyezett, akár nyilvános, akár magángyűlékezéseken magát képviseltetni s azokat szükség esetén karhatalommal is feloszlatni. Az egyesületek és kereskedelmi társaságok gyűlésére vonatkozólag az 1912. 43. t.-c. 9. §-a intézkedik.

A tilalom áthágói mindkét rendelet értelmében kihágást követnek el s azok az 1912. évi 43. t.-c. megfelelő szakaszai szerint büntetendők.

A fent említett rendeletekkel egyidejűleg megjelent a fegyvertartás korlátozásáról szóló rendelet is.

Akiknek fegyver (fegyverrészek), vagy lőszer (lőszeranyag) van birtokában, köteles azokat a hatóság felhívásában meghatározott időn belül az 1. fokú rendőrhatalomnak elismervény ellenében átadni. Ugyanez a kötelezettség terheli azokat is, akik fegyverek (lőszerek) gyártásával, illetőleg készítésével vagy elárulásával foglalkoznak.

Ha úgy lenne!...

Írta: Gagyí Samu.

I.

A budapesti Gellért hegy szírtke dolomit szikláiról vissza verődött augusztusi forró napsugarak tikkasztóvá tették a levegőt azon óriási háztömb körül, a melynek második emeleti egyik lakásában, fiam szállásán az én kis Béla unokámmal éppen arról beszélgettünk, hogy mennyivel jobban érezheti most magát a székelyföldi bércek között a pásztor fiú Ha a vadalmafák árnyékában lassan kéroznek a tehenek, a közeli patakocskához szalad, lerugja magáról ingét, gatyáját, végig fekszik a sekély vízben, s éppen úgy lehüti magát, mint mi nemsokára a dunai fürdőben, ha apa haza jött a hivatalból s megebédeltünk.

— Édes nagyapa! Megigérted, hogy elviszel egyszer a te szülőföldre s megmutatod nekem azon helyeket, ahol akkora korodban mint én vagyok, heteken át az erdőn háltál. Este elé száraz ágakat gyűjtöttél az éjjeli tűzhöz, mialatt egy idősebb fiú nagysá fákát vágott le, s eidarabolva hordtátok elé a kalibához, hogy egész éjen át tüzelhessetek. Esős időben ruháitokat megszárittassátok.

Hiszen nekünk is van ott, azt mondtad egy daraboska földünk az ősi birtokból amelynek terméséből oly sokszor cipelt át nektek óriási nagy kenyereket Rákis néni Szovártára, hová befektetted a többi föld-

deknek az árát, de egy nagy árvíz a házatad telkestől együtt elsodorta s nincsen nekünk emiatt olyan helyünk hol én úgy nyaralhatnék, mint apa nyaralt gyermekkorában.

A 10 éves korn kis gimnázista nefelejt szemével oly esdően nézett reám, hogy tovább már nem titkolhattam el a miért éppen meglátogattam őket.

Kitártam előtte a vasuti térképet és a menetrendből kijegyeztettem vele az utirányba eső főbb helyeket, a vonat érkezési és indulási idejét Etédig és vissza.

Még két hétig tart a nyári szünidő. Ezalatt magammal vive, megmutatom én neked, kis fiam, mindazon helyeket, hol mint kis fiú nagy apámmal szántogattam s a mikor delelőre állott a nap, kifogva az ökröket a járomból, áthajtottuk legelni a tilalmasba s onnan virradatkor vissza az ekéhez.

Más volt az én gyermekségem, mint a tied. Más idők, más körülmények voltak akkor.

Egy egész napig tartott utunk 1857-ben Etédől Marosvásárhelyig, mikor először apám a kollegiumba vitt, de hát nem nagyon futhatott a sárga és barna, mert a szekér meg volt rakva sátorpaddal, járommal. Az esős idők alatt készített árucikkeket is be kellett vinni a Rózália-napi vásárra. Ezeket előbb elkellett a Szentkirály-utcában levő „faragási piacon“ árulni s annak az árából fizetni az iskolai költségeket, könyveket.

Ime nézd csak! Most, még holnap délután két órakor a keleti pályaudvarról elindulunk s Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhelyen át a Feketetenger felé irányuló transz-sális vasuton 18 óra alatt Etédre érünk.

Hányszor kellett nekem tanuló koromban kezdetben éppen annyi ideig gyalogolnom, míg Marosvásárhelytől Etédig értem, csak azért, mert elsőgimnázista koromban hazaszöktem azon szándékkal, hogy Udvarhelyre vigyenek az Etédre ott tanuló többi fiúhoz, de kívánságom nem teljesítettven, a mikor jeleztem a szünidő kiadatását, azt írta apám, hogy haza tudtál jöni gyalog a szünidő előtt. Nem fárasztom én erejted a csikókat. Haza jössz, ha akarsz gyalog...

A menetrendben jelzett idő alatt megérkeztünk az etédi indóházhoz, mely a falu alsó végénél áll, honnan a régebben „Szénafü szorosa“ nevű utcán be jól gondozott kocsit ut vezet a piac felé föl az Alsógen. Gyalog sétáltunk, hogy utközben is mutogathassak a nagy városban felnőtt s a falusi viszonyokkal ismeretlen fiúnak.

Ime ott balról a római katolikus iskola. Ennek egy lelkes, ügyes tanítója nagyon sokat tett az etédi ifjuság helyes irányu vezetése körül, de bizonyos önhaszon leső, ily emberek egy ideig a felekezeti türelmetlenség miatt sokat áskálódtak ellé. Főnebb a katoli-

kus templom felé vezető »pápista szoros«. Ezen bemenve hamarabb célhoz érünk, de menjünk csak tovább. Itt balról lakik Farkas Mihály egyik unokafivérének a fia, átel-lenben jobbról Gálffy László, apád egyik unokanővérenek a férje. Főnebb jobbról a „Peszente“-utca, mely Udvarhely felé vezet. Abtan is lakik egy unokafivérem: Farkas Lajos.

Most forduljunk balra. Előttünk áll a ref. templom a piacon. Régebben magas kőkerítés övezte, ime már eltűnt s e helyett díszes vasrács köríti. A magas kőkerítés miatt nedves volt a templom, most száraz és bárha 1678-ban építették, még századokig eltarthat. Amott fölfelé a hetedik és nyolcadik házban lakik két öcsem József és Lajos, fiaik és unokáikkal.

Most azonban térjünk balra kissé s nézzük meg az állami iskolát. Emeletes, szép nagy épület, alig 20 lépésnyire a piactól, a legjobb helyen, hogy zavartalanul folyhasson a tanítás. Ebben az épületben van a községi iroda, állami kisdudóvoda, 4 tantermes elemi iskola, önálló gazdasági ismétlő iskola. Még 1869-ben ajándékozta volt a feledhetlen emlékü Kendi Kándida és férje Fekete Sámuel iskolai célra a telket a községnek.

Átmelve a vashidon szemben lakik egyik unokafivérének veje és leánya. A ref. kántori laktól egy kis ntca választja el. Gyermekkoromban ezen kántori laknak egy kis szobája volt az egyedüli iskola Etédén a kántor vezetése alatt tanult, illetve inkább az udvaron hancurozott a községnek gyermeksege.

Vizmentén lefelé tartva, jobbról csakhamar elérjük a néném házat. Gyepes az udvara, mint magános, öreg özvegy asszonyé, de tiszta az öreg házban és szívből a testvéri szeretet. Itt pihenünk néhány napig, mialatt szét nézünk. Innen fölkereshetjük a nagyszámú rokonságot is.

Kajszinbarackot

(válogatott szépet) 50 kilós kosárban 2 K 50 fillérért, 10 kosárral vasuton 20 koronáért szállít: LŐRINCZY LÁSZLÓ gyógy-szerész Békéscsaba Sz-g.

Kilenc ablak 2 mtr magas
1-10 széles, külső-belső, 5 ablakoz salu is, teljes felszereléssel eladó. Bővebb felvilágosítást ad: Pál Ferenc unitárius lelkész Oklándon (Udvarhelyvármegye).

Bárczy a dalosokhoz.

Bárczy István dr székesfővárosi polgármester, a Magyar Dalosszövetség elnöke, a magyarországi dalosegyesületekhez a következő körlevelet küldötte:

Szeretett dalostestvéreink!

A magyar nemzet és a magyar állam szent ügye a magyar dalosok nagy részét a komoly tett mezejére szólítja. Ezen pillanatban sem a lehetőség, sem a hangulat nincs arra, hogy ünnepeljünk. A kolozsvári dalos-versenyt és a székelyudvarhelyi ünnepélyt bizonytalan időre elhalasztjuk, sőt a szövetség központjával való levelezést is be kell szüntetnünk. Szeretettel kérjük dalostestvéreinket, várják be türelemmel, míg újra eljön az ünneplések ideje. Ezt adja meg nekünk a magyarok Istene!

Budapest, 1914. július 28-án.

Dr Bárczy István,
a Magyar Dalosszövetség elnöke

Petőfi.

Suttogja halkan az esti szellő
szerelmes, csendes emlékdalod.
Csókos, vágyódó lelked küld el;
érezzük csókját mi öregült
ifjú magyarok.

Rongyos, tépett színész-köpenyed
boruljon ránk a Multak alkonyán.
Szemfedője legyen sok sebnek,
könynek, trikolorja új, harcoss
dicsőségnek — új napok hajnalán.

Széles e hazában zengjen a kobzor
riasztó, mérész csatadala.
Árpádí vér s Attila hadának,
kurucos, ősi, dacos magyarnak
hasad a harcok hajnala

Uj fejezet a históriában.
Vérbetűs, dicső lap.
Oh jöjjön el hozzánk szellemed!
Ird, véd ide is neved.
— Mi áldozunk neked. —

Ágyurobajos szózatát, — mérész, új
időknek — vajjon ott lenn meg-
hallod e?

Lantod zendül-e dalra,
dicsőre, végsőre, nagyra...?
Petőfi! Szabadság dalnokai...
(Alsóvadász) **Szabó József.**

— Az ipar tovább folytatására nézve a kereskedelemügyi miniszter határozatilag kijelentette, hogy aki az iparhatósághoz bejelentette azt, miképp iparát tovább folytatni nem szándékozik, annak iparigazolványa azonnal érvénytelen. Ha iparát később folytatni akarja, új igazolványt kell szereznie. Ha azonban önálló iparáról kifejezetten le nem mondott, annak beszüntetését követő két éven belül bejelentés, illetve újabb iparigazolvány megszerzésének kötelezettsége nélkül bármikor újrakezdheti, vagyis tovább folytathatja.

Az iparfejlesztés egy mellőzött kérdése.

A magyar iparfejlesztésnek rendkívül érdekes tanulságai vannak.

Attól az időtől kezdve, a melyben őseinket a világ legkitűnőbb szűrszabóinak, szűcseinek és kertészeinek mutatják a történelmi kutatók (megcáfolva a róluk elterjedt tévhitet, hogy irástudatlan, rabló nép lettek volna) és attól az időtől fogva, mikor éppen két, idegenből hozzánk került fejedelem Zsigmond és III. Károly akarták nemzetünk ipari és kertészeti kulturáját, ősi dicsőségét visszaállítani, — hatalmas alkotásokkal, gyakorlati módon — egészen a mai iparfejlesztésig elmult ezer év történetében, elképzelhetlenül sok érdekes adatot talál az ember arra nézve, hogy mit kellett volna meg nem tenni az iparfejlesztés terén. Tudnillik, nem kellett volna visszautasítani a két nagyszívű fejedelemnek népsegítő, iparfejlesztő törekvéseit — a gögös olygárok gonosz tanácsára, akik nem akarták, hogy a jobbagyok, polgárok felszabaduljanak nyomorult helyzetükből. De ez már a történet-irodalom körébe vág.

E soroknak céljai csak az, hogy rámutassak egy kérdésre, egy nagy mulasztásra, a melyet könnyen lehetne jóvá tenni.

Ugyanis sok mindent megcsinált a kormány is, iparosaink is a legutolsó félszázad alatt, a mi földvös dolog volt; ámde egyről teljesen megelégedtek, egy olyan tényezőről, a mely pedig fődolog a kereskedelem és iparnál. Megelégedtek a reklámról. Dobieczy Sándor országgyűlési képviselő a Magyar Védőegyesületben, elnöki megnyitójában nemrég igen helyesen jegyezte meg, hogy mindenekelőtt az itthoni piacokat kell visszaszerezni, a melyhez könnyebben hozzáférhetnek, mint a külföldiekhez. Hiszen 1.500 millió koronát fizetünk külföldi iparcikkért évente. Tehát keresetet kell teremteni a magyar iparcikkért, a melynek azért nincsen kelendőse, mert a hamisítások ellen nem lép fel kellő szigorral az ipari, kereskedelmi kérdésekben teljesen tájékozatlan magyar közigazgatás.

En ebben az irányban — éppen a közigazgatási szakemberek helyeselésével — sürgetem a Magyar Ipar és több más szaklap hasábjain, hogy lépjenek fel hazai iparosaink és kereskedőink a készülő közigazgatási reform alkalmával, a gyakorlati pályákat végzett szakemberek érdekében is. Mert a míg csak a jogászok vezetésére lesz bízva a járás, város, község, vármegye sorsa, addig szó sem lehet az iparfejlesztés érdekében hozott törvények, szabályrendeletek betartásáról, a magyar ipar és kereskedelem legnagyobb sérelmének orvosolásáról, a csalók, hamisítók üzemeinek megszüntetéséről.

Azonban az említett felszólalás utal arra is, amit már félszázad óta minden nap hallunk, hogy a magyar közönségnek érdeklődését is fel kell hívunk a hazai ipar remek készítményeire, a világon páratlan jóságú, finomságú tej, méz, hús, gyümölcs termékeire.

E helyett mit látunk? Azt, hogy félszázad óta csak biztatjuk a magyarságot arra, hogy vásároljon magyar ipari készítményeket, de a reklámról teljesen megelégedünk. Ellenben az osztrákok az összes hazai lapokat elárasztják hirdetéseikkel. Tagadhatatlan tény, hogy a dán vaj, znaimi ugorkát, prágai gépsonkát hirdetik hazai kereskedőink. is Debreceni, szegedi lapokban is a prágai sonkát, znaimi ugorkát, dán vaját ajánlják, hirdetik kereskedőink. A cseh, brünni posztót pedig Magyarország majdnem összes hírlapjaiban hirdetik Imhoffék. És én meglepődve látom, hogy a legmagyarosabb Alföldön épp úgy, mint a Felvidéken az idegen áruk reklámjának minő hatásai vannak a közönség körében.

Ellenben mi az ipar érdekében mit csináltunk? A városligeti házipari kiállítás egy kitűnő reklám volt sok ideig a háziparnak. Minden idegen felkereste ezt a csarnokot és vásárolt. Azonban a csarnokból kitelepítették a házipari tárgyakat s most a Vadász-utcai pincében még keresni sem akarják az idegenek. Tudomást sem vesznek arról, hogy most már 3—4 helyen is van üzlet, a hol kaphatnának házipari árukat. Vagy itt van az állandó kiállítás kérdése... Ennek sehol sem lenne jobb helye, mint a „Gellért-hegy csúcsa”. Olyan reklám volna már maga ez a hely is, a magyar Ipar mellett, hogy magára vonná mindenki, az egész világnak figyelmét, mert a képes levelezőlapoknak is hálás tárgy lenne ez az épület s kénytelen volna mindenki azt megtekinteni, a ki a fővárosban megfordul.

De hazai lapokból is lehetne csinálni a hazai ipar részére reklámot áldozatok nélkül. Még pedig a következő módon. A kereskedelemügyi kormány ugyanis rendeletileg úgy intézkedik most, hogy a hírlapoknak, folyóiratoknak kedvezményes, úgynevezett szabadjegyeket bocsát rendelkezésére, a melyért a vasúti menetrend meghirdetését követő évente többször és három példány beküldését.

Látom én is, látja mindenki, hogy ennek semmi haszna nincs az államra, mért 30 fillérért megveheti bárki is a menetrendet, holott a lap ára 10 fillér és a lekötött hirdetés olvashatatlan.

De még azzal is meg lehetne pótolni e rendeletet, hogy összes lapjaink kötelezőségevé kellene tenni a placi árak pontos lekötését és a lap egy példányának a min. klt. kereskedelmi múzeum könyvtárába való beküldését, a hol az érdeklődők

így tudomást szerezhetnének az olcsó beszerzési forrásokról.

A rendelet olyan irányban intézkednék ugyanis, hogy a szabadjegyek és hirdetési átalányok díját kitéve összeg erejéig az illető lapok költségek lennének nem az eddigi szokásos vasúti menetrendeket és árlistákat lekötő, a melyeket az államvasutak igazgatóságától kapnának hanem azokat a hazai ipari beszerzési forrásokat, hazai fürdők névsorát s efféle hirdetéseket, reklám-cikket, a melyeket a kereskedelem minisztérium sajtóosztálya, vagy a Kereskedelmi Múzeum ipartügyi sajtóosztálya fog ezentúl küldeni a lapoknak. A támlapokat aztán szintén ez az osztály kezelné és ellenőrizné a Kereskedelmi Múzeumban, a hol így a belfogyasztás iránt érdeklődő kereskedők a vidéki piacok igényéről is tájékozást szerezhetnének a vidéki lapokból.

Ezzel, azt hiszem, többet használnánk, mint a biztatásokkal és panaszokkal.

Dr Hollós István.

SZÉKELY GAZDA

Járási állatdíjazások.

A tordaaranyosvármegyei Gazdasági Egyesület a földmívelésügyi minisztérium erkölcsi és anyagi támogatása és a vármegyei gazdaság felügyelőség közreműködése mellett járási állatdíjazásokat rendez a következő sorrendben: aug. 9-én Nagylupsán, aug. 16-án Aranyosfő községben, aug. 30-án Kercsedén, szept. 13-án Maroslekencén, szept. 20-án Tordaszénlászlón szept. 27-én Egerbegyén. Az állatdíjazásokon összesen 2000 K körül kiosztásra kerül a földmiv. minisztérium adományaként. Az állatdíjazásokon a kisgazdák magyar és nyugati fajta teheneikkel és üszőkkel vehetnek részt.

Irtások a mezei egereket

Általános a panasz a mezei egerek nagy pusztítása miatt. Legutóbb Kolozsmegyéből kértek sörgönyileg szigorú hatósági intézkedést a földmívelésügyi miniszteriumtól, a mezei egerek irtásügyében. Az erdélyi részi vármegyei gazdasági egyesületek közül a múlt héten a Szolnok-doboka és Tordaaranyos-vármegyei gazdasági egyesületek intéztek felhívást a gazdaközönséghez az egerek irtására vonatkozólag; röviden ismertette a legjobban bevált irtásmódokat. Ha most nem irtjuk az egereket, úgy azok az őszi vetéseket fogják tönkre tenni. Addig azonban még a tarlóról átvonulnak a jöhere, lucerna, répa és tengeri táblákba is.

Ismerősei, jó barátai körében mindenki ajánlja a „Szekelyország”-ot!

Rendkívüli kiadás.

Székelyudvarhely, 1914. július 31

Péntek

Huszdik évfolyam, 31. szám.

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Székely-Udvarhely, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű újság.

Előfizetési ár: egész évre 10 K, fél évre 5 K,
negyed évre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjazás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta
takarékpénztári csekk- és klíringszámla 10489.sz.

kir. katonaiállomás pa-
rancsnokság Székelyudvar-
hely.

Figyelmeztetés.

A tartalék- és póttartalékban lévő, úgy
a népfelkelőkhöz tartozó legénységnek, vala-
mint a hadsereg által megvett vagy bérbe-
vett szekerek személynének stb. stb. érde-
kében áll, hogy egy pár kemény jól találó
és kényelmes cipővel (csizmával, bocskorral)
továbbá egy hasznavehető gyapjumellénnyel
(ujass, meleg gyapjuharsnyával, gyapju kesz-
tyűvel, hófejkötővel, valamint egy meleg egy-
es fél kgrnál nem nehezebb gyapjutakaróval
vanuljon be.

A nem tényleges és a népfelkelőkhöz
tartozó gyalogos legénység birtokában lévő
Skier, — hozzátartozókkal együtt — is be-
hozandó.

Ezen ruházati és felszerelési darabok a
legénység tulajdona marad és a mennyiben
használható, a katonai ruházata mellett vi-
selheti.

Lábbellekért, melyek a kincstári cipő-
vel legalább egyenlő értékkel bírnak, min-
den embernek egy, új pár katonai cipő ara
fizettetik ki készpénzben.

A többi használatosnak talál fennebb
felsorolt ruházati és felszerelési darabok, a
helyi viszonyokhoz mért ár szerint lesznek
megtérítve.

A nem tényleges havidíjasok is fel-
szólíttatnak, hogy megfelelő téli felszereléssel
valamint egy hátzakkal vonuljanak be.

Cs. és kir. katonaiállomás parancs-
nokság pecsétje.

Cs. és K. katonaterületi
parancsnokság

Nagyszeben.

RENDELET.

Azon személyek, kik a helybeli gaz-
dasági szövetkezet raktárában és más
nagyobb privat áruházakban vagy
raktárakban rozs, vagy buzaliszt, rozs,
vagy buza, gabona, zab, hüvelyes ce-
temények, rizs, árpakása, dara (Gries)
kömény, kávé, tea, cukor, rum vagy
sajtolt széna, készletekkel bírnak, ezen-
nel értesítettnek, hogy ezen készletek
a hadi szolgáltatásokról szóló kor-
mányrendelet alapján, a politikai ha-
tóság útján a hadsereg igazgatás cél-
jaira igényeltettek és biztosítottak.

A nevezett személyek egyidejűleg felszólítat-
nak a katonai állomásparancsnokság épületében
működő térítési bizottság előtt való megjelenésre
fölvivatnak.

Betegh Pál könyvnyomdája Székelyudvarhely

HIREK.

— **Szives kérelem.** A „Székelyország” összes olvasóit őszinte szeretettel arra kérjük, hogy e lap minél szélesebb körben való terjesztésére egy pár jó szót, esetleg baráti levelezéseiknél néhány ajánló sort ne sajnáljanak. Előfizetésükkel, hirdetési megbízásaikkal tegyék lehetővé, hogy a Székelyföld vármegyéit érdeklő szellemi kincseket összehordhassuk s azoknak illetékes helyükön érvényt szerezhessünk. Ehhez kérjük a hazafias támogatást.

— **A háborús híreket** Székelyudvarhely és vidékének közönsége első sorban a „Székelyország” kiadói hivatalának kiakataiból tudta meg. E hó 18-ikától kezdődőleg a közönség százai, sőt ezrei fokról fokra mind nagyobb érdeklődéssel olvasta a legújabb híreket és tájékoztató rendeleteket. Az üzleti érdeket háttérbe szorítva, ezuttal is teljes önzetlenséggel igyekeztünk szolgálatot tenni a közérdeknek.

— **A háború mellett** a Székelyföld minden egyes városában, sőt a nagyobb községekben is lelkes tüntetések vannak. Marosvásárhelyt, Tordán, Gyergyószentmiklóson, Csikszeredában, Kézdivásárhelyt, Sepsiszentgyörgyön, Baróton, Székelykeresztúron és természetesen Székelyudvarhelyt is nagy a lelkesedés. Ez utóbbi helyen július 30-án sok ezerre menő közönség gyűlt össze az ezredéves székely emlék oszlop környékén. Délután 5 órakor három mozsárlövés jelezte a gyülekezést. A tüzoltókat kiürítve hívták össze és Csillag József alparancsnok vezetésével testületileg jelentek meg. Ugyancsak az ipartársulatok is lebogójuk alatt vettek részt. A milleniumi emlékoszlopnál zenekísérettel énekelt a közönség szívből, szívhez szólóan.

Majd az óriási áradat végig vonult a Bethlen utcán, felkerült Szombatfalva városrészben az új uton s onnan folyton szaporodva, a vármegyeháza elé tömörült. Az erkélyen Ugron János főispán és a vármegye vezető emberei voltak. A polgárság részéről Kovács Lázár kereskes mester mondott lelkes beszédet, amelyre a főispán válaszolt messze hallható, lelkesült hangon. Ezután Dr. Hinléder Fels Ernő v. orsz. képviselő beszélt a töle megszokott ékes-szólással, gyújtó hatással.

Nagyszerű, feledhetetlen képe volt a végnélkülinek látszó lelkesült tömeg mozgalmának. Valóságos történelmi idők elevenedtek fel. Czegléd népe 48-as képe tárult elének. Zeneszóval, énekelve hömpölygött le a néptömeg, végig a széles Kossuth Lajos utcán egészen a katonai lakatnyáig, hol a tisztikar és legénység fogadta a testvér polgárság megjelenését. Dr. Kassay István ügyvéd tolmácsolta a polgárság és katonaság összetartozásának érzetét. Mire a katonaság részéről Hoffbauer Péter százados fejezte ki a hadsereg oda-ado-

elszántságát a nemzet becsületének megvédelmezésére. Majd Ugron János a vármegye népszerű főispánja szólott a vitéz 81-es bakákhoz, kiknek elődeit is dicsőség környezte. Lelkesítő látvány volt a katonaság és polgárság összeforrása és együtt, a megnövekedett tömegnek énekszóval való fölvonulása a Deák-térre. Az a lelkesült Himnusz, mely a katonaság és polgárság együttes énekéből kiért, szent fogadásként hatott a szívek mélyéig, hogy ezt a vérrel szerzett hazát utolsó leheletünkig el nem hagyjuk. Ezzel a szép rendben lefolyt ünnepség véget ért. A rendet Dr. Ferenczy Béla rendőrkapitány tartotta fenn.

A háború mellett való lelkesült tüntetés július 31-én este megismétlődött, amikor szintén ének- és zeneszóval járták be Székelyudvarhely város utcáit s az általános mozgósítást fátyla-fénynél éjjel fél 11 órakor kihirdető Farkas Endre városi tiszviselő szavai után, mindannyiszor felhangzott: „— éljen a haza! éljen a király! vesszen Szerbia!”

— **Utban Mózes sirja felé.** E címen Vér György tollából a „Székelyország” mai számában igen érdekes leírás közlését kezdtük meg. Vér Györgynek a karácsoni könyvpiacon kerül majd: „Bolyongásaim a Szentföldön” cím alatt egy újabb kötete. E könyv egyik fejezetét képezi a mi közleményünk, melyet az illusztris fővárosi író szíves volt a „Székelyország”-nak elsőként átengedni. A közlemény végén levő tizparancsolat oly komoly, a magyarságra nézve annyira életbevágó irányelveket jelöl ki, hogy azt a Székelyföld érdekében állónak tartjuk előre is olvasóinknak különös figyelmébe ajánlani.

— **Pénzügyi kinevezések.** A király a pénzügyminiszter előterjesztésére Dr. Kömöcsy József kit. tanácsosi címmel és a VI. fizetési osztály jellegével felruházott marosvásárhelyi pénzügyigazgatót a VI. fizetési osztályba; Cserna Károly pénzügyi tanácsos, csikszeredai pénzügyigazgatót és Homolay Lajos pénzügyi tanácsos, brassói pénzügyigazgatót a kir. tanácsosi cím díjmentes adományozásával a VI. fizetési osztályba; Takács János sepsiszentgyörgyi pénzügyi titkár, igazgatóhelyettes, Dr. Fejér Sándor csikszeredai, Bartha Balázs sepsiszentgyörgyi pénzügyi segédtitkárokat a VIII. fiz. oszt. pénzügyi titkároknak; Hints Miklós marosvásárhelyi, László Sámuel csikszeredai pénzügyi számellenőröket a IX. fizetési oszt. pénzügyi segédtitkároknak; a pénzügyminiszter pedig Szabó István budapesti 86. gyalogezeredbeli igazolványos altisztet a XI. fiz. oszt. ideiglenes minőségű pénzügyi irodatisztnek a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatósághoz nevezte ki.

— **A rendkívüli helyzet** az újságok előállításánál nagy nehézségeket támaszt, mert a közönségnek hirszolgálatlaltal való ellátása tetemes

költségbe kerül. Ez indokból a marosvásárhelyi újságok a lapok árát augusztus 1-től kezdődőleg 2 fillérről 4 fillérré emelték fel.

— **Halálozás.** özv. Angelescu Györgyné szül. Csiktusnádi Betegh Zsuzsanna életének 75-ik évében elhalt Nagyszebenben. Hült porait augusztus elsején helyezték örök nyugalomra Csiktusnádon. — **Szölősi Samuné szül. Engländer** Marit július 30-án délelőtt a Bethlen-utcai izr. temetőbe helyezték örök pihenőre Székelyudvarhelyt. A temetési szertartást Karlsbadban, az ottani szentegylet teljesítette.

— **A bankróta** július 27-től kezdődőleg egy százalékkal felemelkedett.

— **Székely vasutat a székelységnek!** Csikszereda város uttörő, hazafias feladatot teljesített egy fontos kérdést tárgyaló füzet kiadásával, mely a Héjjasfalváról kiágazó, Székelyudvarhely és Csikszereda városok összeköttetésével létesítendő gyimesi határvonatról megjelent tanulmányát foglalja magában. A tanulmány a vasut megépítésnek lehetőségét is tárgyalja, mely szerint alig tetemes, de a magyarság szempontjából mindenestre elenyésző költséggel a vonal 1—2 év alatt megépíthető. A megoldásra teljesen megérett eszmét minden oldalról megvilágítja a tanulmány, melyet minden érdeklődőnek díjtalanul küld meg Vákár L. könyvnyomdája, Csikszeredában. Ha minden város és község követi Csikszereda példáját s az akció továbbvitelére alkalmas dolgozatok terjesztését lehetővé teszi, akkor a siker biztos.

— **Nincs munka,** a marosvásárhelyi faipari szakott végzett két növendék elhelyezése sem sikerült.

— **Az első lövész-csapat** az önkéntes tüzoltó-egylet köréből 50 taggal megalakult Marosvásárhelyt is.

— **A balkán piacokról** gyakorlati célokat szolgáló ismertető füzeteket ad ki a Kereskedelmi Múzeum, amelyeket ingyen küldenek az export iránt érdeklődő cégeknek, ha igényüket a kereskedelmi és iparkamarához bejelentik.

— **Barna dohányt** — hír szerint a dohánygyári igazgatóság csak külön kérelemre fog kiadni. A jövőben tehát csakis világos dohányt bocsátanak közforgalomba.

— **A Budapestre szóló levelek címezése.** A székesfővárosban a milliányi lakosság, számos közhivatal és magánvállalat részére szánt hatalmas arányú levelezések tömegének kézbesítése harmincnál több postahivatal közt oszlik meg. A levélkézbesítés e megosztása rendkívül előnyös a közönségre, ha a levelezés teljes pontossággal van megcímelve, mert az ilyen küldeményt gyorsan és pontosan is lehet kézbesíteni annak, akinek a feladó szánta.

Viszont a hiányos, olvashatatlan vagy téves címezésű levélküldemények sok esetben természetesen késnek, mert a posta alkalmazottak emlékezetből nem tudhatják, hogy a számos budapesti kereskedő, iparos cég, egyesület stb., közhivatal és más közintézet melyik postahivatal után jut postaküldeményei birtokába másrészt pedig azért, mivel az irányítóknak a postahivatalban és a robogó vonaton nincs idejük arra, hogy folyton a zsebkönyvekben kutassanak, mert különben garadászámra késnének szabatosan és jól címzett küldemények is. Aki nem címez pontosan, nem csak a maga levelét teszi ki a veszélynek, hogy az célját téveszti, de akaratlanul másnak is kárát okozza. Általános elvnek tekintsük, hogy mindenki abba a helyiségbe (üzletbe, lakásba, hivatalba) címezze és címeztesse küldeményét, a hol annak kézbesítését kívánja, tehát a szokásos címadatokon kívül a közigazgatási kerület számának, az utcának (utnak, térnek), a házszámnak, az emelet és ajtószámának jól olvasható, pontos kiírása is szükséges. Arra kérjük tehát a levelező közönséget, hogy különösen a Budapestre kézbesítendő postaküldeményeit a saját és a köz érdekében a fentiek szerint teljes pontossággal címezze és erre ismerőseit, üzletfeleit, ügyfeleit is készítse. Ajánlatos, hogy az, aki címejes levélpapírokat használ, erre a saját levélcímét is rányomassa. Budapest, 1914. július 15. M. kir. posta- és távirat-igazgatóság.

Szerk. üzenetek.

G. S. F. A mély értelmű, sok felé célzó érdekes cikkelyt köszönjük és három számban hozni fogjuk. Szives üdvözlét!

Dr. H. I. Bp. A nagy göbő... Mika ur — úgy látszik — takarodót fujt, mert mai napig „Az Ellenzék”-ben választát, illetve beigért cikkelyének folytatását nem olvastuk... Nagy igazság, hogy: „A székelyeket is addig mentik a méltóságos kormányzó tanács tagjai, míg az oláhoké lesznek egészen, — nekünk csak a méltóságos urak maradnak meg.” A csiktusnádi Betegh-család ősi székely familia, eredetét Csiktusnádról vette. Három ágra szakadt. Egyik Háromszék Kézdi-Polyánba (most Kézdiszentkereszt), a másik Torda-Aranyos vármegyében Mezőszengyelbe tette át lakását, a harmadik pedig Csiktusnádon maradt. Lapunk felelős szerkesztője a háromszéki ágból való és Kézdiszentkeresztben született. Így tehát Betegh Péter vagy talán Bálint gyógyszerész bizonyára rokona épen úgy, mint Dr. Betegh Miklós főispán, a most kinevezett erdélyi kormánybiztos is. A múlt számról kiszorult cikkelyt most közöljük. Köszönet és üdvözlét!

Nyomtatva és kiadja BETEGH PÁL
könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt

Földbirtok-bérletek.

Ákosfalván 100 hold szántó belsőséggel, gazdasági épületekkel.

Imecsfalván 180 hold szántó, 280 hold erdei legelő belsőséggel; mindkettő butorral vagy a nélkül haszonbérbe adó.

Értekezhetni: Dr **Szendrey Gábor** ügyvédnél Marosvásár helyt, Eötvös József utca 15 sz.
Telefon 240. — Telefon 240.

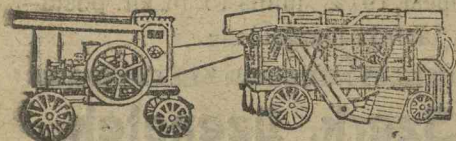
Eladó házak

Néhai Koréh Gergelyné örökösei azonnal eladják a Kossuth-utca 4. számú és az Eötvös utca 1. szám alatt levő házakat. Értekezni lehet **Dr Macskásy Ignác** végrendeleti végrehajtóval Malom utca 20 szám alatt.

Tanulónak

egy jó háztól való fiút azonnal felbesz
GYÖRGY VIKTOR fodrász-üzletében Székelyudvarhelyt, Deák-tér.

„A köztudatba ment át”
hogyan csakis

KÁLLAI LAJOS
motorgyára

Budapest,

VI., Gyár-utca 28. sz.

szállítja teljes jótállás mellett a leghíresebb motorcséplőkészleteket és magánjáratokat.

Saját érdekében kérjen minden gazda díszfőlapot, melyet ingyen és bérmentve küld a gyár.

Több 1000 valódi Kálai Lajos motoros cséplőkészlet működik az ország minden részében a legkitűnőbb sikerrel.

Nádor-féle

I-ső sorozata (10 kötet) zongorára és énekre

kottás zsebkönyvek kiadások

Egy-egy kötet ára 2

Az első sorozat tartalma:

I-ső kötet	Sas Náci Nótáskönyve I. 20 válogatott nótá
II-ik	„ Kondor Ernő „ 20 „ „
III-ik	„ Fráter Lóránd „ I. 20 „ „
IV-ik	„ Fráter Lóránd „ II. 20 „ „
V-ik	„ Fráter Lóránd „ III. 20 „ „
VI-ik	„ Csóka Józsi „ 20 „ „
VII-ik	„ Ányos Laci „ I. 20 „ „
VIII-ik	„ Nádor Samu „ I. 20 „ „
IX-ik	„ Dr Révffy Lajos „ I. 20 „ „
X-ik	„ Bodrogi Zsigmond „ I. 24 „ „

Ingyen

kapja a Székelyország e hirdetésére való hivatkozással az egyes kötetek tartalomjegyzékét, ha pedig 9 kötet szelvényt a kiadónak beküldi, ugyancsak teljesen ingyen kapja meg a hiányzó 10 ik kötetet és a tíz kötethez való díszes tokot. A kötetek megrendelhetők a „Székelyország” kiadóhivatalától Székelyudvarhely.

Nádor Kálmán kiadása Budapest, Károly körút 8

MAGYAR FÖLDRAJZI INTÉZET
VILÁGATLASSZA

SZERKESZTIK:

KOGUTOWICZ KÁROLY Dr és LITKE AURÉL Dr.

130 térképlapja 100 fő és 210 melléktérképet tartalmaz, névjegyzéke pedig több, mint 130,000 helynevet. o o

E mű 16 füzetben lesz teljes, melyek havonta jelennek meg s 8-8 térképet tartalmaznak. o o o o o o o

Az egyedüli magyar nagy kézi atlasz, mely a művelt közönség minden ilyen atlással szemben támasztható igényét kielégíti.

Ára a 16 füzetnek illusztrált és értékes szöveggel . . . korona 50—
a füzetekhez való díszes félbörnyűjtőknak „ 10 —
Megrendelhető a díszes félbörnyűjtő kiadás is (megjelenik 1914. októberben) „ 60—

Három koronás havi részletfizetésre is kapható. Bővebb felvilágosítást, prospektust, mintalapokat stb. küldenek a könyvkereskedők vagy a kiadó Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság Budapest, V. Rudolf-tér (Margithid, pesti hídfő.)

Aspirin

tabletták

fej és fogfájásnál, influenza, reuma, stb. elismert fájdalomcsillapítószer. A valódi Aspirinnek sok az utánpótlása, ezért kérjük, hogy az Aspirin „Bayer” feliratú tabletták alapján ismerjük fel. Eredeti csomagolás 20 tabletta 0,5 gr. 1 kor. 20 fill. Minden tabletta az Aspirin szó látható. Az Aspirin szó védjegyzett, tehát a törvények szerint más cég nem jogosult készítményeit Aspirin névvel megnevezni.

U iságpapíros kiló számra (nagyobb vételnél kedvezményes ár) olcsón kapható a „Székelyország” kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 31. sz.

Vasárnapi
Könyv

Kiadja az Országos Közművelődési Tanács

Minden héten egy füzet jelenik meg.

A Vasárnapi Könyv tartalma:

Képek és életrajzok a munka, a tudás, a történet kíváncsi egyéniségeiről.

Útleírás, földrajz, történet.

Ipar, technika- és természet-

tudomány. Fizikai és vegytudományok, természeti ismeretek. Az ipari találmányok és újítások magyarázata. A modern technika vívmányai. Tájékoztató a fejlődő gazdasági élet új eszközeiről.

Hasznos tudnivalók.

Az egészség megőrzéséről, az élelmiszerekről. Népszerű törvénytárgyalások.

Egy példányt félre 1 K. 50 fillérért minden szombatn bérmentve küld az

Országos Közművelődési Tanács

Budapest, IV., Ferenciek tere 3.

NEMESEK

UDVARHELYVARNEGYE
NEMES CSALÁDJAI.

Szerkesztette: **Pálmay József** családtörténetíró Marosvásárhely. Magyarország Cimeres Könyvének ügyvezető szerkesztője. Ara füzve 16 K. Kapható Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, családi cimerekkel dúsán illusztrált mű, igen becses családtörténeti adatokat foglal magában.

Szemere Sászló
Madártani állomása

ZSÖGÖDFÜRDŐ

Csikm.

A dermoplastikai preparálás minden ágában rendelkezésére áll a nagyközönségnek.

Szőrmés vad
minden nagyságig!